



ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TS. Trần Thị Mai An



GIÁO TRÌNH CỘNG ĐỒNG CÁC DÂN TỘC *Việt Nam*



NHÀ XUẤT BẢN
ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	1
CHƯƠNG 1	
MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ CỘNG ĐỒNG CÁC DÂN TỘC VIỆT NAM.....	2
1.1. Các khái niệm dân tộc, dân tộc thiểu số, tộc người.....	2
1.1.1. Khái niệm dân tộc	2
1.1.2. Khái niệm dân tộc thiểu số.....	3
1.1.3. Khái niệm tộc người.....	5
1.2. Bản danh mục các thành phần dân tộc Việt Nam	6
1.2.1. Về việc xác định các thành phần dân tộc Việt Nam	6
1.2.1.1. Danh mục các thành phần dân tộc Việt Nam xếp theo ngữ hệ.....	7
1.2.1.2. Danh mục các thành phần dân tộc Việt Nam xếp thứ tự theo số dân.....	9
1.2.2. Đặc điểm của cộng đồng các dân tộc Việt Nam	18
1.2.2.1. Đặc điểm dân số và cư trú.....	18
1.2.2.2. Đặc điểm kinh tế truyền thống.....	19
1.2.2.3. Đặc điểm xã hội	20
1.2.2.4. Đặc điểm văn hóa.....	21
1.3. Chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước Việt Nam	22
1.3.1. Các nguyên tắc cơ bản trong chính sách dân tộc	22
1.3.2. Các vấn đề cơ bản của chính sách dân tộc	24
Tổng kết chương.....	26
Câu hỏi ôn tập và thực hành	27
CHƯƠNG 2	
DÂN TỘC KINH (VIỆT)	28
2.1. Tộc danh và lịch sử cư trú	28
2.2. Đặc điểm kinh tế truyền thống	29
2.3. Đặc điểm xã hội truyền thống.....	31
2.4. Đặc điểm văn hóa truyền thống	33
Tổng kết chương.....	36
Câu hỏi ôn tập và thực hành	38

CHƯƠNG 3

CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG BẮC BỘ39

<i>3.1. Các dân tộc thiểu số vùng Đông Bắc Bộ</i>	<i>39</i>
3.1.1. Điều kiện tự nhiên và dân cư	39
3.1.2. Đặc điểm kinh tế	40
3.1.3. Đặc điểm xã hội	41
3.1.4. Đặc điểm văn hóa.....	42
3.1.5 Một số dân tộc thiểu số vùng Đông Bắc Bộ	44
3.1.5.1. Dân tộc Tày.....	44
3.1.5.2. Dân tộc Dao	50
<i>3.2. Các dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc Bộ</i>	<i>58</i>
3.2.1. Điều kiện tự nhiên và dân cư	58
3.1.2. Đặc điểm kinh tế	59
3.1.3. Đặc điểm xã hội	61
3.1.4. Đặc điểm văn hóa.....	62
3.1.5 Một số dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc bộ.....	66
3.1.5.1. Dân tộc Thái.....	66
3.1.5.2. Dân tộc Hmông:	70

Tổng kết chương.....77

Câu hỏi ôn tập và thực hành79

CHƯƠNG 4

CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG TRUNG BỘ VÀ TÂY NGUYÊN80

<i>4.1. Các dân tộc thiểu số vùng Bắc Trung Bộ.....</i>	<i>80</i>
4.1.1. Điều kiện tự nhiên và dân cư	80
4.1.2. Đặc điểm kinh tế	81
4.1.3. Đặc điểm xã hội	82
4.1.4. Đặc điểm văn hóa.....	82
4.1.5 Một số dân tộc thiểu số vùng Bắc Trung Bộ.....	85
4.1.5.1. Dân tộc Thổ.....	85
4.1.5.2. Dân tộc Bru-Vân Kiều	90
<i>4.2. Các dân tộc thiểu số vùng Nam Trung Bộ</i>	<i>94</i>
4.2.1. Điều kiện tự nhiên và dân cư	94
4.2.2. Đặc điểm kinh tế	95
4.2.3. Đặc điểm xã hội	96
4.2.4. Đặc điểm văn hóa.....	97
4.2.5. Một số dân tộc thiểu số vùng Nam Trung Bộ.....	99

4.2.5.1. Dân tộc Cơ tu	99
4.2.5.2. Dân tộc Chăm.....	104
4.3. <i>Các dân tộc thiểu số vùng Tây Nguyên</i>	109
4.3.1. Điều kiện tự nhiên và dân cư	109
4.3.2. Đặc điểm kinh tế	110
4.3.3. Đặc điểm xã hội	111
4.3.4. Đặc điểm văn hóa.....	112
4.3.5. Một số dân tộc thiểu số vùng Tây Nguyên	115
4.3.5.1. Dân tộc Gia-rai.....	115
4.3.5.2. Dân tộc Bana	119
Tổng kết chương.....	124
Câu hỏi ôn tập và thực hành	126
CHƯƠNG 5	
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG NAM BỘ	127
5.1. <i>Các dân tộc thiểu số vùng Đông Nam Bộ</i>	127
5.1.1 Điều kiện tự nhiên và dân cư	127
5.1.2. Đặc điểm kinh tế	128
5.1.3. Đặc điểm xã hội	129
5.1.4. Đặc điểm văn hóa.....	130
5.1.5. Một số dân tộc thiểu số vùng Đông Nam Bộ	131
5.1.5.1. Dân tộc Xtiêng	131
5.1.5.2. Dân tộc Choro	136
5.2. <i>Các dân tộc thiểu số vùng Tây Nam Bộ</i>	139
5.2.1. Điều kiện tự nhiên và dân cư	139
5.2.2. Đặc điểm kinh tế	140
5.2.3. Đặc điểm xã hội	141
5.2.4. Đặc điểm văn hóa.....	141
5.2.5. Một số dân tộc thiểu số vùng Tây Nam Bộ.....	143
5.2.5.1. Dân tộc Khơ-me	143
5.2.5.2. Dân tộc Hoa	147
Tổng kết chương.....	153
Câu hỏi ôn tập và thực hành	155
CHƯƠNG 6	
MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ CỘNG ĐỒNG CÁC DÂN TỘC VIỆT NAM TRONG PHÁT TRIỂN HIỆN NAY.....	156
6.1. <i>Quan điểm về phát triển và phát triển bền vững</i>	156

6.2. Một số vấn đề về cộng đồng các dân tộc Việt Nam	158
6.2.1. Vấn đề đời sống và phát triển	158
6.2.2. Vấn đề thay đổi bản sắc và thực hành văn hóa	161
6.2.3. Vấn đề quan hệ tộc người với cộng đồng quốc gia -dân tộc.....	166
Tổng kết chương.....	169
Câu hỏi ôn tập và thực hành	171
TÀI LIỆU THAM KHẢO	172
PHỤ LỤC ẢNH (54 dân tộc Việt Nam)	177

DANH MỤC CÁC BIỂU BẢNG

STT	Nội dung	Trang
Bảng 1.1	Bức tranh ngữ hệ và nhóm ngôn ngữ ở Việt Nam	7
Bảng 1.2	Danh mục các thành phần dân tộc ở Việt Nam	9

LỜI NÓI ĐẦU

Việt Nam là một quốc gia đa dân tộc. Cộng đồng các dân tộc Việt Nam được hình thành và phát triển cùng với tiến trình lịch sử hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước của cả dân tộc. Hiểu biết về bức tranh tổng thể các tộc người ở Việt Nam (tên gọi, nguồn gốc, thành phần, phân bố, dân cư, các đặc điểm cơ bản về kinh tế-xã hội và văn hóa,...) sẽ giúp người học trong các ngành Khoa học Xã hội và Nhân văn trang bị các kiến thức dân tộc học cần thiết để không chỉ áp dụng trong quá trình học tập, nghiên cứu mà còn vận dụng trong thực tiễn vấn đề dân tộc ở nước ta hiện nay.

Giáo trình *Cộng đồng các dân tộc Việt Nam* được biên soạn thành 6 chương:

Chương 1: Một số vấn đề lý luận về cộng đồng các dân tộc Việt Nam.

Chương 2: Dân tộc Kinh (Việt).

Chương 3: Các dân tộc thiểu số vùng Bắc Bộ.

Chương 4: Các dân tộc thiểu số vùng Trung Bộ và Tây Nguyên.

Chương 5: Các dân tộc thiểu số vùng Nam Bộ.

Chương 6: Một số vấn đề về cộng đồng các dân tộc Việt Nam trong phát triển hiện nay.

Giáo trình được biên soạn trên cơ sở kế thừa các nội dung từ những tài liệu của ngành Dân tộc học, Nhân học; từ thực tế phát triển của Cộng đồng các dân tộc Việt Nam và được cập nhật, bổ sung những thông tin mới nhất.

Mặc dù tác giả đã rất cố gắng trong tập hợp tư liệu và biên soạn, song giáo trình khó tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định; vì vậy, rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của các nhà giáo, nhà nghiên cứu, các bạn sinh viên và bạn đọc để giáo trình được bổ sung, chỉnh sửa hoàn thiện hơn.

TÁC GIẢ